

KORXONADA INNOVATSION FAOLIYATNI YAXSHILASH

Asqarxon Jamolxon o'g'li Samaroxonov

“International School of Finance Technology and Science” instituti o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Korxonada va tashkilotlar orasida bugungi kunda raqibat nihoyatda kuchli. Shu boisdan korxonada va tashkilotlar faoliyatini yaxshilash maqsadida innovatsion loyihalardan foydalaniladi. Bugungi maqolamizda Korxonaning iqtisodiy tahlili, korxonada innovatsiyalari, Korxonalarda innovatsion faoliyatni yaxshilash kabi mavzularda malumotlar berib boriladi.

Kalit so'zlar: innovatsiya, korrektirovka, potensial, Biznes-modellar, Kreativ muhit, Moliyaviy ko'rsatkichlar,

Innovatsion faoliyat korxonalar uchun muvaffaqiyat kalitidir. Raqobatbardosh bo'lish, bozor talablariga moslashish va barqaror o'sishni ta'minlash uchun innovatsiyalarni joriy qilish zarur. Innovatsion faoliyatni rivojlantirishda moddiy –texnik va moliyaviy zahiralarning, zarur xujalik va ilmiy-texnik infratuzilmalarning mavjudligi, mehnat jamoasida innovatsion psixologik muhitni yaratilganligi, innovatsion jarayonlarda qatnashuvchilarni ma'naviy rag'batlantirish va xodimlarning o'z-o'zini namoyon qilishi, tashkiliy tuzilmaning egiluvchanligi, boshqarishda demokratik uslubda yondashish, gorizontaxborot oqimining ustuvorligi, korrektirovkalarni o'tkazish, maqsadli ishchi guruhlarini shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Inqirozli iqtisodiyot sharoitida korxonalarining innovatsion rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillarni tizimlashtirish innovatsion o'zgarishlarni amalga oshirishda eng munosib, muvozanatli va samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilishga yordam beradi. Bozor muhitining noaniqligi o'sib borayotgan sharoitda korxonalarining innovatsion faolligi darajasini baholashda innovatsion potensialni amalga oshirish darajasini o'lchanadi. Shunga ko'ra, innovatsion potensialni amalga oshirish darajasini oshirish aniq strategik maqsad sifatida qaralishi zarur. Innovatsion faoliyatni boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini shakllantirish innovatsion jarayonga jalb qilingan barcha elementlarning ishini muvofiqlashtirish, funksiyalarning takrorlanishini bartaraf etish va innovatsion menejment tamoyillari asosida belgilangan innovatsion vazifalarning samarali bajarilishini ta'minlash imkonini beradi. Shuni ta'kidlash kerakki, korxonalarining tashkiliy-iqtisodiy mexanizm qat'iy rasmiylashtirilgan tuzilma emas, u vazifalarning o'zgarishi, kompaniya maqsadlarining o'zgarishi, shuningdek bozor sharoitlarining o'zgarishi va iqtisodiyotning globallasuvi tufayli sifat va miqdoriy o'zgarishlar bilan tavsiflanadi. Quida

korxonalar faoliyatini yaxshilash maqsadida qanday innovatsiyalar va choralar qo'llash lozimligi haqida ko'rib chiqamiz.

Korxonaning Iqtisodiy Tahlili:

Iqtisodiy tahlil korxonaning moliyaviy holatini, resurslardan foydalanish samaradorligini va bozordagi raqobatbardoshligini baholash imkonini beradi. Tahlilning asosiy yo'nalishlari quyidagilar:

1. Moliyaviy ko'rsatkichlar:

Daromad va xarajatlar: Korxonaning foydasi va xarajatlarini tahlil qilish, daromadlarning o'sishi va xarajatlarni kamaytirish strategiyalarini ishlab chiqish.

Raqobatbardosh ko'rsatkichlar: Bozordagi raqobatchilar bilan solishtirish, ushbu ma'lumotlar asosida o'z takliflarini yaxshilash.

2. Resurslardan foydalanish:

Ishchi kuchi: Xodimlarning malakasini baholash va ularni innovatsion faoliyatga jalb qilish.

Texnologik resurslar: Innovatsion jarayonlar uchun zarur texnologiyalarni joriy etish va ularni yangilab borish.

Korxonaning Innovatsiyalari

Innovatsiyalarni amalga oshirish korxonaning raqobatbardoshligini oshiradi. Bular quyidagi turdagi innovatsiyalar bo'lishi mumkin:

1. Mahsulot innovatsiyalari:

Yangi mahsulotlar ishlab chiqish yoki mavjud mahsulotlarni takomillashtirish. Bu jarayonda iste'molchilar fikrini hisobga olish muhim.

2. Jarayon innovatsiyalari:

Ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, samaradorlikni oshirish va xarajatlarni kamaytirish.

3. Biznes-modellar:

Yangi biznes-modellarni ishlab chiqish va joriy etish, masalan, xizmat ko'rsatish va onlayn savdo platformalarini rivojlantirish.

3. Bozor talabi va iste'molchilar xulq-atvori:

Bozor tadqiqotlari o'tkazish, iste'molchilar ehtiyojlarini tushunish va shunga mos innovatsion yechimlarni taklif qilish.

Innovatsion Faoliyatni Yaxshilash Strategiyalari

Innovatsion faoliyatni yaxshilash uchun bir qator strategiyalarni amalga oshirish mumkin:

1. Kreativ muhit yaratish:

Xodimlar o‘rtasida kreativ fikrlashni rag‘batlantirish, brainstorming sessiyalarini o‘tkazish va yangi g‘oyalarni qo‘llab-quvvatlash.

2. Hamkorlik va tarmoq yaratish:

Mahalliy va xalqaro hamkorliklarni o‘rnatish, universitetlar, ilmiy-tadqiqot institutlari bilan aloqalar o‘rnatish.

3. Investitsiyalar:

Innovatsion loyihalarga investitsiya kiritish, davlat va xususiy sektordan moliyalashtirishni jalb qilish.

4. O‘qitish va rivojlantirish:

Xodimlarni muntazam ravishda o‘qitish va malakalarini oshirishga qaratilgan dasturlarni ishlab chiqish.

Kompaniyaning maqsadlarini aniqlash uchun innovatsion siyosatni ishlab chiqish kerak va uning asosiy prinsiplariga quyidagilar kiradi:

➤ mutlaqo yangi turdagi yoki takomillashtirilgan tovarlar va xizmatlarni yaratish, shuningdek marketingni kengaytirish orqali doimiy va potensial mijozlarning mahsulotlar va xizmatlarga bo‘lgan talabini oshirishni ta‘minlash;

➤ korxonaning innovatsion salohiyatini doimiy ravishda rivojlantirish va innovatsiyalarni amalga oshirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish;

➤ texnik, iqtisodiy, ijtimoiy innovatsiyalar bir-biri bilan chambarchas bog‘liq va bir-birini targ‘ib qiladi. Innovatsion menejmentning mohiyati korxonaning umumiy maqsadlariga erishishga qaratilgan boshqaruv funksiyalari va usullaridan foydalangan holda korxonaning innovatsion faoliyatini boshqarishdir. Innovatsion menejmentning maqsadlari:

➤ Yangi mahsulot yoki xizmat turlarini ishlab chiqish va joriy etish;

➤ Mahsulotlarni modernizatsiya qilish va takomillashtirish;

➤ Korxonalar uchun an‘anaviy mahsulot va xizmatlar turlarini ishlab chiqarishni takomillashtirish va rivojlantirish;

➤ Korxonaning yanada samarali ishlashi va raqobatbardoshligini oshirish uchun sharoit yaratishdir

Xulosa: Korxonaning innovatsion faoliyatini yaxshilash - bu davomli jarayon. Iqtisodiy tahlil va innovatsion strategiyalarni amalga oshirish orqali korxonalar o‘z raqobatbardoshligini oshirishi, yangi bozorlarni zabt etishi va uzoq muddatli muvaffaqiyatni ta‘minlashi mumkin. Innovatsiyalarni amalga oshirish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish va iste‘molchilar ehtiyojlarini qondirish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Dahlman, C. J., & Utterback, J. M. (1988). "Innovation and Market Structure." The American Economic Review.
2. Schumpeter, J. A. (1934). "The Theory of Economic Development."
3. Porter, M. E. (1985). "Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance."
4. Tidd, J., & Bessant, J. (2018). "Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change."
5. <https://cyberleninka.ru/article/n/korxonada-innovatsion-faoliyatni-tashkil-etish-va-boshqarish>